

82600, Львівська область, м. Сколе, вул. Наливайка 6, e-mail: derevoobrobka-skole@ukr.net

Вих. №1 від 21.12.2023р.

Голові Національної комісії з цінних
паперів та фондового ринку України

Руслану Магомедову

Шановний Руслане Садрудиновичу!

Засвідчуємо Вам свою повагу та звертаємося як до керівника органу, який, відповідно до Закону України «Про товарні біржі» та Закону України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки», надає ліцензії на провадження діяльності з організації торгівлі продукцією на товарних біржах, реєструє їх правила; встановлює вимоги щодо біржових торгів; здійснює контроль за діяльністю товарних бірж, зокрема перевірку дотримання правил товарної біржі; здійснює державне регулювання діяльності товарних бірж.

Протягом періоду взаємодії з товарними біржами компанії-переробники зіткнулися з низкою проблем, про які неодноразово повідомляли біржам. Проте, ці проблеми досі залишаються невирішеними.

У зв'язку з цим, хочемо повідомити Вам наступне.

1. Біржі не забезпечують рівноправних умов для Покупця та Продавця

Щодо штрафних санкцій.

За не виконання умов договорів біржа застосовує до покупців відповідні дисциплінарні та фінансові санкції. Однак, покупцям не надаються факти щодо прийнятого біржою рішення про притягнення їх до відповідальності. Вважаємо за необхідне зобов'язати біржі офіційно аргументувати свої рішення про фіксацію вчинення порушення саме покупцем.

Більше того, при визначенні ступеня вини за невиконання договорів біржа відбирає пояснення в продавців і покупців. При цьому, пояснення Продавця є пріоритетним. Такий підхід є абсурдним, оскільки штрафи, які сплачує Покупець, перераховуються на користь Продавця. Тобто, Продавець не може бути об'єктивним в даному питанні.

Щодо сплатити гарантійних внесків як засобу забезпечення виконання біржових угод.

З метою гарантування виконання зобов'язань за договором купівлі-продажу необробленої деревини, за яким постачання товару в рамках лоту будуть здійснювати відокремлені підрозділи (філії) продавця, учасник аукціону покупець (переможець аукціону) перераховує біржі в термін протягом 5 (п'яти) робочих днів, починаючи з наступного робочого дня за днем проведення відповідного аукціону, гарантійний внесок в розмірі 5 (п'ять) % від стартової ціни придбаного на аукціону лоту в якості забезпечення виконання договору купівлі-продажу.

Ці кошти залишаються «замороженими» на декілька місяців на рахунках біржі. І, знову ж таки, можуть бути не повернутими Покупцю, якщо біржа прийме таке рішення та перерахує їх на рахунок Продавця.

Однак, подібних вимог до Продавця не ставиться. Продавець не сплачує жодних гарантійних, забезпечувальних внесків.

У разі невиконання умов договорів Продавцем – він не несе жодної відповідальності перед Покупцем, в тому числі, й фінансової.

Досі відсутній чіткий механізм або методика визначення ступеня вини кожного учасника ринку – як покупця, так і продавця.

2. Нав'язування біржами своїх «агентів»

Незрозумілим також є нав'язування біржами так званих агентів, залучення їх як до організації торгів, так і до моніторингу виконання угод. Для покупців – це додаткова організаційна плутанина та швидше перепона для участі в аукціонах.

Більше того, правилами ТОВ «УУБ» та ТОВ «УЕБ», зареєстрованими в Національній комісії з цінних паперів та фондового ринку, взагалі відсутнє поняття «агента біржі», не визначена їх роль, функції та завдання.

Це породжує багато питань щодо дійсної необхідності таких «агентів» та здатності бірж виконувати свої обов'язки без їхнього залучення і нав'язування клієнтам.

3. Нав'язування біржами умов Договору

Відповідно до п. 9.2. Регламенту ТОВ «Українська універсальна біржа» з організації та проведення біржових торгів з купівлі-продажу необробленої деревини та пиломатеріалів на товарній біржі, біржове (аукціонне) свідоцтво, сформоване на підставі укладених біржових угод, є підставою для укладання договору купівлі-продажу необробленої деревини/деревини дров'яної промислового використання (для учасників торгів – резидентів України)/деревини дров'яної непромислового використання/пиломатеріалів між продавцем (ініціатором аукціону) та покупцем (переможцем аукціону) в аукціонах з продажу і покупцем (ініціатором аукціону) та продавцем (переможцем аукціону) в аукціонах з купівлі в строк протягом 5 (п'яти) робочих днів, починаючи з наступного робочого дня за днем проведення відповідного аукціону. Договір купівлі-продажу необробленої деревини/деревини дров'яної промислового використання з переможцем аукціону (покупцем) – резидентом України/деревини дров'яної непромислового використання укладається за типовою формою, затвердженою Наглядовою радою Біржі та розміщеною в ЕТС Біржі, шляхом підписання електронними підписами уповноважених осіб (КЕП або УЕП) сформованого договору в ЕТС Біржі.

Аналогічні норми прописані в Регламенті ТОВ «Українська енергетична біржа».

Згідно зі ст. 179 Господарського кодексу України Кабінет Міністрів України, уповноважені ним або законом органи виконавчої влади можуть рекомендувати

суб'єктам господарювання орієнтовні умови господарських договорів (примірні договори), а у визначених законом випадках — затверджувати типові договори.

При укладенні господарських договорів сторони можуть визначати зміст договору на основі: вільного волевиявлення, коли сторони мають право погоджувати на свій розсуд будь-які умови договору, що не суперечать законодавству; примірного договору, рекомендованого органом управління суб'єктам господарювання для використання при укладенні ними договорів, коли сторони мають право за взаємною згодою змінювати окремі умови, передбачені примірним договором, або доповнювати його зміст; типового договору, затвердженого Кабінетом Міністрів України, чи у випадках, передбачених законом, іншим органом державної влади, коли сторони не можуть відступати від змісту типового договору, але мають право конкретизувати його умови; договору приєднання, запропонованого однією стороною для інших можливих суб'єктів, коли ці суб'єкти у разі вступу в договір не мають права наполягати на зміні його змісту.

Однак, всупереч вимогам законодавства України, біржі розробили власні проекти договорів з умовами, які є кабальними для покупців.

Більше того, покупці не мають права внести зміни в ці договори, укласти додаткові угоди до них, запропонувати рівнозначні умови, а також продовжити дію договорів.

Окрім того, не підписати такий договір Покупець не має права, оскільки до нього будуть застосовані відповідні санкції та він втратить право на придбаний на аукціоні товар.

Також із відкритих джерел стало відомо, що для різних покупців існують різні умови Договору. Зокрема, це стосується пункту про оплату (передоплата 100% вартості) кожної партії товару шляхом перерахування грошових коштів на поточний рахунок продавця в сумі, що зазначається в рахунку (рахунках) протягом трьох банківських днів після дня отримання рахунку або післяоплата за кожну партію товару протягом 30 днів з дати відвантаження.

Різниця в договорах полягає саме в цій можливості післяоплати протягом 30 днів з дати відвантаження – така норма зазначається не для всіх покупців.

4. Постійні зміни Регламенту

Обидві біржі затвердили Регламент з організації та проведення біржових торгів з купівлі-продажу необробленої деревини та пиломатеріалів на товарній біржі, які регулюють правові відносини, що виникають між учасниками біржових торгів та між учасниками біржових торгів, агентами і Біржею як професійним учасником організованих товарних ринків та ринків капіталу, і встановлює порядок організації та проведення біржових торгів за напрямком «Необроблена деревина та пиломатеріали», здійснення біржових операцій, укладання/виконання біржових угод (біржових договорів), порядок розв'язання спорів з цих питань та відповідальність за порушення даного Регламенту.

Однак, біржі на стільки часто змінюють цей Регламент, що покупці не встигають відстежувати та опрацьовувати всі змінами. Через це є значне незрозуміння, за якими правилами відбувається торгівля на даний момент.

До прикладу, ТОВ «УУБ» з червня 2021 року до листопада 2023 року змінила Регламент 28 разів. Таке часте внесення змін до Регламенту не забезпечує його вдосконалення, а навпаки погіршує його.

5. Торгівля «неіснуючим» товаром

Квартальні аукціони з продажу деревини, як правило, проводяться в середині кварталу, що передує наступному кварталу, в якому буде здійснюватися постачання придбаної продукції. Тобто, на аукціонах фактично реалізовується деревина, яка ще не була заготовлена. Тому оглянути її немає можливості. Аналогічна ситуація відбувається й на додаткових аукціонах.

Як результат, покупці не знають, чи отримають вони в майбутньому придбану деревину, яка відповідає заявленим в лоті характеристикам.

Окрім того, при фактичному відвантаженні покупцям сировини часто виявляється відсутність повного об'єму придбаної деревини або ж вона відсутня на складах продавців. З метою недопущення зриву графіків поставок, що, своєю чергою, спричинить напругу у відносинах між Покупцем та Продавцем, працівники філій ДП «Ліси України» змушені відвантажувати частину деревини, характеристики якої відрізняються від зазначеної в договорах.

Ситуацію може виправити укладення Додаткових угод та можливість внесення змін у Договір. Однак, як було зазначено вище, такої можливості не існує.

Очікувати заготівлю деревини (саме придбаних лісоматеріалів круглих) не є можливим, оскільки терміну для вивезення придбаної продукції – критично мало. У той же час, продовження дії договорів, знову ж таки, не є можливим.

Відмовитись від придбаної на аукціоні деревини Покупець також не має можливості, оскільки до нього будуть застосовані штрафні дисциплінарні та фінансові санкції. До того ж, покупці несуть колосальні збитки – сплата винагороди біржі та агента, логістичні витрати.

У зв'язку з вищевикладеним, за дорученням профільних деревообробних асоціацій Чернігівщини, Сумщини, Київщини, Івано-Франківщини, Львівщини, Закарпаття, Буковини та Асоціації «МЕБЛІДЕРЕВПРОМ», прошу Вас, шановний Руслане Садрудиновичу, детально розглянути зазначені проблемні питання та сприяти якнайшвидшому їх врегулюванню з метою забезпечення справедливих, чесних і рівних умов для всіх учасників аукціонних торгів на ліцензованих товарних біржах.

З повагою
Голова Асоціації деревообробників та
лісозаготівельників Львівщини

Микола Когут

